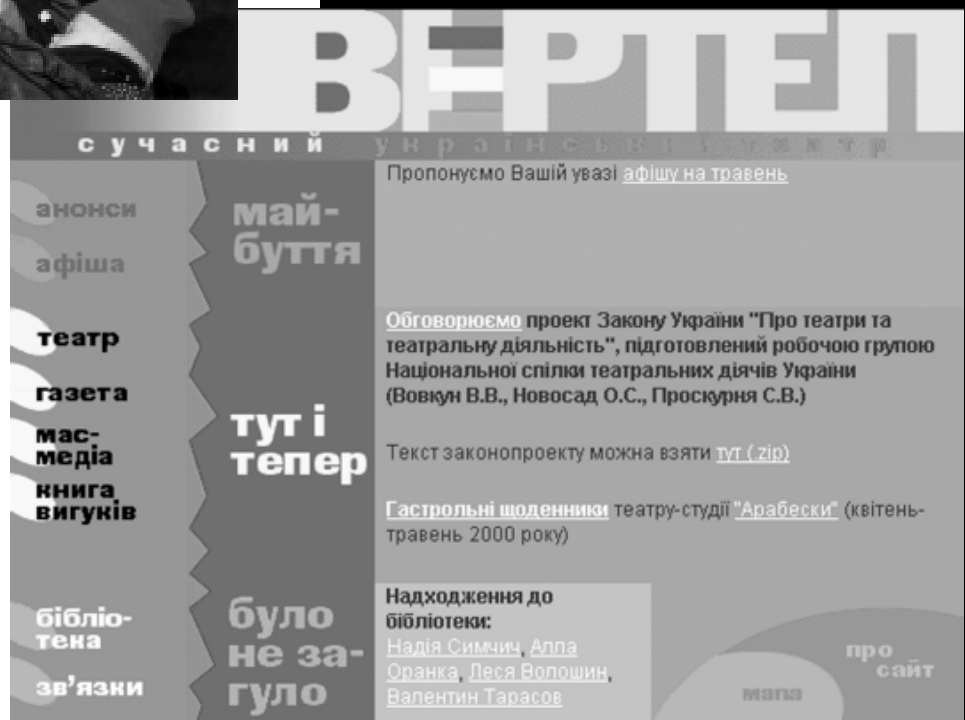

Олександр Чайка

НІЧОГО НЕ БОЯТИСЯ

На театральній мапі України є віртуальний острів інформації під назвою "ВЕРТЕЛ" (ВІРтуальний ТЕатральний Портал). Це перший і єдиний український проект, в якому мінливе і складне сучасне театральне життя країни, перетворене в Інтернет-реальність (національною та англійською мовами), стало досяжне усім споживачам "всесвітньої павутини": від Києва, Харкова, Львова до Австралії чи ПАР. Портал має вісім розділів, які містять: інформацію про майбутні прем'єри та фестивалі; театральні афіші діючого репертуару; історичні довідки та інші дані про професійні сценічні колективи України; інформацію про міжнародні мистецькі контакти; бібліотеку сучасної української драматургії (понад 60 авторів). Портал створила й обслуговує команда професіоналів (дизайн - Поліна Адамова, веб-дизайн, веб-мастерінг – Костянтин Стрілець, редактори - Алла Підлужна, Неда Нежданна). Наша розмова – із керівником проекту Олександром Чайкою.

Кор.: Пане Олександр! Розкажіть, будь ласка, історію створення проекту.

Олександр Чайка: На перший погляд, мотиви громадської організації "Український мім центр" у створенні порталу Українського сучасного театру зрозуміти дуже важко, тому трохи зупинюся на цьому. Мім центр було створено для розширення кола шанувальників театру руху. Ця гілка досі мало відома в Україні, але, на наш погляд, є важливою складовою сучасного театру. Театр руху, або фізичний театр виник для врівноваження "театрального дерева" від надмірного ухилу в бік тексту, і наслідки його відсутності в українському театрі очевидні.

Для представлення ідей театру руху Мім центр з потужними партнерами – Європейською Мім Федерацією (European Mime Federation), Пересувною Академією Виконавських Мистецтв (Moving Academy for Performing Arts) та Інститутом театру Нідерландів (Theater Instituute Nederland) почав організовувати класи провідних європейських майстрів і готувати невеличке видання “Акт”. Однак така активність не мала очікуваного ефекту. На наш погляд – через відсутність поля професійного спілкування і структурованості мистецької громади взагалі. Ні міністерство, ні спілка не здатні забезпечити необхідної активності театральних зв’язків, коли самі театри їх не вимагають. А ті, в свою чергу, здеморалізовані принизливою, але стабільною державною платнею.

Отже, починаючи проект, ми сподівалися (і дарма!) створення дискусійної театральної платформи, принаймні розраховували хоча б на ефект “відчинення вікон” – актуалізацію проблем і просто постаралися зібрати все про театр в одному сайті. Зайве й говорити, що гроші на це дав фонд Відродження. Іноді складається враження, ніби його гранти утримували половину мистецтва України.

Кор.: Які очевидні результати проекту за роки його існування?

О. Ч.: “Роки” – це голосно сказано. Їх усього два, при чому один пішов на створення. Результати є, їх навіть багато. Наведу тільки два. Перший – ми збрали-таки відомості про переважну більшість театрів. Колеги мене критикують за те, що це дуже нецікава секція сайту. Ну що вдієш, коли набір театрів в усіх областях однаковий: російська драма, українська драма, музична драма, ляльковий, за хорошу поведінку – опера. З репертуаром не краще. Цей похмурий довідковий матеріал на те й даний, щоб викликати спротив. Протягом дії гранту 99% театрів було запрошено надавати неформальну інформацію (фото – будь-що), і ми були готові все публікувати. Отримали дві-три відповіді. Звичайно, це ще й тому, що Інтернет – взагалі мало відомий континент у країні, де принаймні з географією все завжди було гаразд. Головні ж причини зовсім не в тім, але про це окрема розмова.

Другий приклад дещо втішніший. Це бібліотека ВІРТЕПу. Виявилося, що в Україні, попри всі сумніви, все-таки пишуться п’єси. (Інших текстів у бібліотеці поки що немає.) Мало того – їх навіть читають. Я знаю випадки, коли публікація у ВІРТЕПі проклала шлях до сценічного втілення і навіть перекладу на іноземні мови. Отже, закладений механізм працює.

Кор.: Мені, наприклад, відомо, що текстами бібліотеки ВІРТЕПу користуються науковці Львівського національного університету, досліджуючи особливості лексики сучасної української мови. Тож можна говорити про багатофункціональне використання інфор-

мації... А щодо комп’ютеризації наших театрів – то хай і поволі, але кроки поступу є: наприклад, у кабінеті директора Волинського театру ляльок Данила Поштарука стоїть новісінький комп’ютер, вони очікують підключення до Інтернету; на ювілей заньківчанам також подарували комплект офісної техніки, яка успішно освоюється... Але, можливо, поки наші театри стануть на “комп’ютерні ноги”, то буде нікуди “виходити” – без www.virtep.org? Знаю, що проект тепер переживає не найкращі часи. У чому ж проблеми?

О. Ч.: Іноді складається враження, що у нас взагалі інших проблем, окрім грошей, не буває. Але ці проблеми – наслідок, і далеко не найважливіший, більш глибоких процесів. От намагаюся їх збагнути, опанувати, тоді і прийдуть кращі часи. Розповісти мистецькому часопису про проблеми так, щоб після цього їх хтось вирішив, можливо, й можна, але я до цього не готовий.

“Виходити”, звичайно ж, є куди і без ВІРТЕПу. Був би тільки інтерес. Непогано представлено в Інтернеті дуже цікавий польський театр, а в Україні кожен як-так розуміє польську. Побачити прірву між нами і театром французьким або англійським можна і зі шкільним знанням іноземної. Не кажучи вже про театр російський, якого у нас і без Інтернету чимало.

А щодо комп’ютерів у театрах, то справа рухатиметься дедалі швидше. Одна з важливих зовнішніх причин – у тому, що комп’ютери стрімко дешевшають. Між іншим, ми підраховали, що для простих робіт – тексти, таблиці (чудова річ для бухгалтерій), факс, електронне листування, Інтернет – зараз достатньо суми у 600-900 гривень. У свідомості далеких від цього людей з комп’ютером, як правило, асоціюється така ж сума у доларах.

Кор.: Якщо Ви не хочете скаржитися на економічну ситуацію, то розкажіть, як Ви самотужки долаєте проблеми?

О. Ч.: Насамперед – оптимізуємо структуру сайту. Відмовилися від новин у тому вигляді, в якому вони були. Намагаємося залучати до фінансування “суб’єкти” порталу. Пропонуємо видавцям міських театральних афіш розміщення електронних версій їх афіш. Шукаємо сили для створення не безкоштовної розсилки. Розпочали робити вбудовані у ВІРТЕП сайти на окремій замовлення, наприклад <http://kurbas.virtep.org> – для Центру Курбаса. Шукаємо сторонні кошти. Вихід із кризи залежить від нашої наснаги і вдачі.

Кор.: Ваші побажання читачам та редакції “Просценіуму”?

О. Ч.: Нічого не боятися.